

Kedves Testvérek!

„Szeressétek ellenségeiteket... hogy így mennyei Atyátok fiai legyetek...”? Hogy lehet ilyet kérni, mondani, megfogalmazni, ilyen nehéz feltételhez szabni az Istenhez kapcsolódást? Jézusnak egy újabb tanítása van előttünk, amit nem kerülhetünk meg, de aminek nekiütközünk. Ez az ütközés jó, ne térjünk ki előle, ne pattanjunk le „igen, Uram, így lesz” bólogatással, sem ellenállással, cinikus elfordulással, hanem engedjük, hogy hasson ránk és formáljon a Lélek. Az ellenség szeretete első hallásra természetellenes dolog: az ellenséggel szemben védekezni kell, ki kell ismerni, le kell győzni, ártalmatlanítani kell. Aki nem így cselekszik, aki szeretni akarja az ellenségeit, az el fog pusztulni. Persze az imádság az üldözőkért „elméletben” érthető és elfogadható, nemes dolog. De amikor élessé válik egy helyzet, akkor különösen is kihívás lesz. Ne feledjük, hogy Jézus hallgatói közül sokakat fognak pár éven belül komolyan üldözni a hitük miatt. Vajon eszükbe jutottak akkor Jézus szavai? Hogy lehet ezt megtartani? Ne feledjük azt sem, hogy ezt is teljesen Jézus tudta csak megtartani! Ő a Hegyi beszédben azokhoz szól, akik azt gondolják, a törvény betartható. Ha ez alapján akarnak üdvözülni, a mennybe jutni, akkor imádkozni kell az ellenségért is, szeretni őt és tökéletesnek lenni a mennyei Atyához hasonlóan. Az evangélium alapján élőknek: a folyamatos önátadás, önmagunk „megadása”, átadása Istennek, a megtérés az, amire hív. Elég jó vagy, szeret. Ez a szeretet átformál: tökéletesen rá akarok hasonlítani, azaz nem adom fel a hozzá kapcsolódást, a követést. Jézus azokat is az ellenség szeretetére, akik nem a törvény betartása által akarnak üdvözülni, akik Krisztus tanítványai – csak épp más útra hívja őket, más motivációból hívja őket a változásra.

I. Miért szeressük az ellenségeinket is?

Fontos kiemelni, hogy Jézus, a törvény betöltője, aki ismeri a törvény adójának szívét és szándékát. Ezt olvassuk a 3Móz 19, 17-18-ban: „Ne gyűlöld szívedben embertársadat! Fedd meg bátran honfitársadat, hogy ne légy részes a vétkében. Ne légy bosszúálló, se haragtartó néped fiaival szemben! Szeresd felebarátodat, mint magadat! Én vagyok az Úr!” A szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet nem egy egyértelmű, konzekvens bibliai tanítás, ami végigvonul az Ószövetségen, sokkal inkább interpretáció, magyarázat, ami ellentétben áll Isten tervével. Mindeközben mégis valóság az embernek, hogy az ellenségét nem tudja magától szeretni. A legfontosabb kérdés, amire választ kell találnunk, hogy ki is az ellenség? Ne magunkból induljunk ki először, hanem vessünk egy pillantást a Szentírásra. A Zsoltárokból gyakori szereplő az ellenség, ami megnehezíti a zsoltáros életét. Ez lehet egy konkrét személy, csoport, lelkiület... Gyakran veszélyesnek, hatalmasnak mutatja be a szentíró és tehetetlen vele szemben... Számítalan bibliai szereplő válik ellenséggé egy adott helyzetben: Ézsau és Jákób, vagy Saul és Dávid – Saul meg is akarja öletni Dávidot, ő azonban, mikor ezt megtehetné, a barlangban nem végez Saulal, megkíméli az életét. A fenti idézet mellett még hadd hozzak egy példát a Törvényből: a 2Móz 23, 4-5-ben olyan rendelkezést találunk, miszerint az ellenség eltévedt állatának visszahajtása helyes, Isten törvénye erre biztatja az embert. Elmondható, hogy a felebaráttól ez ellenséget az különbözteti meg, hogy míg a felebarát a „hozzám hasonló”, az ellenség „az eltérő”... És itt van az ellenség definíciójának lényege, egyben a csapdája is. Nem mindegy, hogy valaki tényleg ellenség és távolság van, eltérés, különbözőség vagy az eltérő gondolkodású, működésű ember ellenséggé válik számunkra anélkül, hogy igazán megismernénk. Végtelen sok előítélet és gonoszság származik ez utóbbiból a világunkban. Egyedül a qumráni iratokban olvasható, hogy: „a világosság minden fiát szered... a sötétség minden fiát gyűlöld”. De vizsgáljuk most meg a mi szívünket: a valóságunkban, a mindennapjainkban mennyi mindentől függ, ki valóban ellenség, ki szubjektíven az? Hogy vagyunk mi a saját ellenségeinkkel? Mi magunk is valakinek lehet ellenségei vagyunk, ennek tudatában vagyunk? Azt se felejtjük el, hogy Krisztus nélkül Isten ellenségei voltunk (Róm 5, 10). A felolvasott Igében az ellenség szeretetének mintája maga Isten, Aki felhossa napját jókra és gonoszokra (45b). Mintha valahogy Isten nem válogatna, az Ő kegyelmét és jóságát általánosságban mindenkiére kiárasztja. Jóságát és kegyelmét nem érdem vagy adott állapot szerint adja az embernek, hanem az Ő szeretetével akarja átformálni az akármilyen állapotban is lévő embert. Az ellenség szeretete és az imádság nem valamilyen morális tett. Azért történik, mert Jézus erre példát adott és azért, mert Isten mindenkihez irgalmas. Azt se feledjük, hogy lehet, valakinek mi vagyunk az ellenségei – akár tudatosan, akár akaraton kívül belesodródhatunk ebbe a szerepbe is... és bizony, Isten már akkor törődött velünk és hordozott minket, amikor még nem ismertük Őt és nem foglalkoztunk vele. Drága Testvéreim! A helyzet az, hogy aki megtapasztalta, átélte mélyen az Isten szeretetét, az tudja ezt továbbadni. Az Ószövetség is beszél a felebaráti szeretetről, Jézus pedig a törvény betöltőjeként meg is éli, meg is testesíti azt teljes mértékben. És végső soron azért helyezi ezt a középpontba, mert ez a tanítványok ismertetőjegye is lesz a világ számára!

II. Miért legyünk különbözőek, miben legyünk mások, mint a többi ember?

Az ellenség szeretetével kapcsolatban az Igében előttünk van az arra való biztatás, hogy legyünk különbözőek, legyünk mások, de ugyanúgy működjünk, mint általában bárki a világban a mások szeretete kapcsán.

Igen, Isten népe közössége más. Ezt elméletben értjük, de gyakorlatilag nehéz mit kezdeni vele. Mert Isten népe nehezen találja a helyét a világban: hogy lehet úgy jelen lenni, hogy nem vegyülök el teljesen, de azért kapcsolódom. Nem asszimilálódom, de benne élek és valóban kovász leszek. Nem lehet ez másként, mint hogy a keresztyénség „ellenkultúra” – azaz az adott kultúrában mindig benne él, de azzal szemben is áll egyszerre. Ez egyfajta ambivalencia, amit el kell tudnunk hordozni közösségként. Miben nyilvánul ez meg? Abban például, hogy egyszerre fogadjuk el azt, hogy részei vagyunk a kultúránknak, hogy hat ránk, hogy ide tartozunk, másrészt folyamatosan kérdéseket teszünk fel, gondolkozunk, Isten Igéje fényében megvizsgáljuk azt, ami történik bennünk és körülöttünk is. Ez egy fárasztó dolog is tud lenni és nem összetévesztendő a folyamatos önmarcangoló önelemzéssel. De Isten népe mégis, minden időben egy ilyen kultúrában, társadalomban szervesen jelen lévő ellenpólusként kell jelen legyen. Ebből a szempontból különösen fontos kérdés ma ez, hiszen két szélsőséggel találkozunk ma: vagy módszeres és szisztematikus ellenségképzéssel és a „mindig kell valakit gyűlölni” és a félelemkeltés útjával, vagy azzal a teljesen hamis toleranciával, miszerint senki sem lehet eltérő, különböző, nem mondható igazságnak az, ami kirekeszti a másikat. A keresztyének rendkívülisége és különbözősége abban rejlik, hogy Krisztus valódi szeretetével vannak jelen a közegükben. Hadd formáljam még ezt a kijelentést: Isten népe akkor töltheti be a küldetését, ha valóban Isten jelenlétében él és hordozza az Istennel való találkozás, a hozzá való kapcsolódás szolgálatát és az Ő jelenlétében él. Ez lehet, hogy hűséges, csendes jelenlétet jelent, nem feltétlenül hangos, harsány és elkápráztató. És ebben a jelenlétben képviselheti Isten népe azt az igazságot, hogy van ellenség! Isten népe tudja, hogy az egyetlen és legnagyobb ellenség a sátán. Az ember legnagyobb ellensége a bűn, de a bűnt és a sátán minden hatalmát legyőzte a feltámadott Úr Jézus Krisztus! Isten népe tudja és bizonyosságot tesz arról, hogy az ellenség is munkálkodik (ld. búza és konkoly...) – ébernek kell lenni... de nem szabad a félelemkeltésbe és a valódi ellenség figyelemelterelésébe beleesnünk! Isten népe tudja és hirdetheti, hogy a felebarát fogalmába az ellenség is beletartozik! Hogy a másik ember olykor tényleg ellenséges és van olyan, amikor a másik ellenség, de erre van válasza Istentől. Ez pedig az ellenség szeretete és az imádság értük. Azzal együtt igaz ez, hogy olykor Isten népe közösségének védekeznie kell és egymást is védenie kell akár egy-egy bántalmazó helyzetben. Az üldözők ellen természetesen egyéni életfeladat is, de sokkal inkább Isten népe közösségi küldetése. Így oldható fel az a feszültség, hogy amikor valaki üldözésben, szenvedésben van, nem biztos, hogy tud imádkozni és közbenjárni. Ilyenkor a testvéri közösség, Isten nép, a gyülekezet az a „szövet”, ami megtart, ami gyakorolja a hordozás, a közbenjárás szolgálatát. És Isten népe tudja és éli azt is, hogy az ellenségért való imádság az önuralom legmagasabb foka... és ebben fejlődni akar a Krisztus szeretetéből táplálkozva egy olyan világban, ahol az önuralom egyre kevésbé érték.

III. Mit jelent a mennyei Atyához hasonló tökéletesség?

A szakasz végén van még egy nagyon érdekes és nehezen érthető, könnyen félreérthető rész is. A tökéletességre hívás az utolsó versben (48.vers) semmiképp sem lehet alapja a keresztyén perfekcionizmusnak! Sokkal inkább két dologra hív: egyrészt Jézus csodálatára és imádatára: Ő valóban tökéletes, Ő betöltötte a törvényt, Ő az Isten tökéletes képmása. Hódolhatunk előtte ezért nap mint nap. Másrészt munkálja bennünk a többre törekvést: az odaadást a szolgálatban, Krisztus követésében. Nem azért, mert tökéletesek lehetünk egy nap, hanem azért, mert hálából szeretnénk növekedni Krisztus követésében, a Vele való szeretetkapcsolatban. Ennek semmi köze az emberi tökéletességre törekvésben, aminek a vége az ember megistenülése és gyakran a másik (a kevésbé eredményes ember) leértékelése. A tökéletesség a héberben egyébként jelenti: az „egész” állapotát, a „teljes szívvel lenni” vagy „teljes szívvel, odaadással tenni valamit” működését. Nem a teljes tisztaságot és tökéletességet jelenti, hanem az egészen nyílt, fogékony állapotot Istennel. Hogyan ragadható meg mindez a számunkra, mire hív ebben minket Istenünk? A teljes átadásra először is, ami teljes megtérést, önmegadást jelent! Jézus odaadó követésére, ami időről-időre újra és újra odaszánást és döntést igényel a részünkről. És így jutunk el a kegyelemhez, az evangélium szívéhez. Ebbe a követésbe nem azért lépünk be, mert mi felismertük, hogy ez az érdekünk, hanem mert Jézus hív és vonz bennünket magához! Az Ő ellenállhatatlan szeretete vonz mindannyiunkat! Igen, ezt az Igét is Jézus tudta csak tökéletesen megtartani! Ő imádkozott ellenségeiért – a kereszten is („Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek...”), és tökéletesen megtartotta az Atya szavát. Ő valóban tökéletes volt engedelmisségben mindhalálig. Így a teljes átadást is csak Ő tudja munkálni bennünk, ebbe kell belelépnünk: Ő taníthat meg minket is igazán krisztusinak lenni. Isten szeretete nélkül nem tudunk senkit igazán szeretni... nem csak az ellenségeinket nem! De Ő formál, változtat, vezet! Tökéletes, teljes távlatok tárulnak fel előttünk, ha engedjük, hogy az Isten szeretete átjár és formál! Isten szeretete pedig, hála legyen Neki, személyválogatás nélküli: ennek a felismerésében, ennek az elfogadásában, ebben van a mi Istenhez igazodó „tökéletességünk”, érettkorúságunk, életünk kiteljesedése.” Isten munkálja bennünk az Ő szeretetének valóságát, jelenlétét, lehessünk így egyenként és gyülekezetként is érettek, hitben felnőttek, lehessünk kösziklára épült ház az Isten dicsőségére!

Ámen!

Thoma László